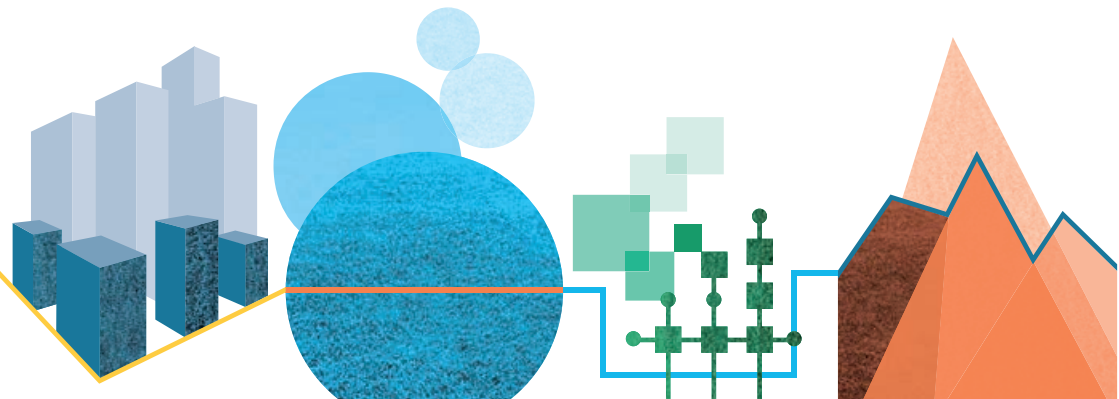

Regler som tillväxthinder och företagens kontakter med offentliga aktörer

Företagens villkor och verklighet 2014

Regler som tillväxthinder och företagens kontakter med offentliga aktörer

Företagens villkor och verklighet 2014

© Tillväxtverket

Produktion: Ordförådet

Stockholm, juni 2015

ISBN 978-91-87903-29-8

Info 0619

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Pernilla Enebrink eller Emma Flod

Telefon vxl: 08-681 91 00

Har du frågor om undersökningen

***Företagens villkor och verklighet 2014*, kontakta:**

Jonnie Nordensky eller Jan Persson

Telefon vxl: 08-681 91 00

Förord

Sverige behöver fler företag som vill, kan och vågar växa – vi behöver ett gott entreprenörskapsklimat i Sverige. Det är genom att skapa goda förutsättningar för människors kreativitet som vi får landet att utvecklas och växa. Det goda entreprenörskapsklimatet består i sin tur av flera olika delar. En viktig del är regelverken och hur myndigheter bemöter och stödjer företag i deras myndighetskontakter. För att företag ska investera och utveckla sina verksamheter behövs villkor som både ger företagsamheten handlingsutrymme och stabilitet. Regler ska vara ändamålsenliga och enkla att tillämpa.

Ekonomi förändras ständigt och därmed behöver också reglerna utvärderas. Ibland behövs de inte längre och kan tas bort och ibland måste de ändras. Genom att löpande följa, analysera och dra slutsatser kring regelverks effekter för företag och kvaliteten på myndighetskontakterna, är det möjligt att på bästa sätt skapa så goda förutsättningar för företagen som möjligt.

Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet* är ett kunskapsunderlag som syftar till att stärka det svenska entreprenörskapsklimatet. Genom att fråga företagen om saker som påverkar deras vardag kan vi ha uppsikt över vad vi från offentligt håll kan vara med att förbättra.

Här kan du ta del av resultaten från undersökningen med koppling till företagens upplevelser av regler och kontakter med offentliga aktörer. Vår förhoppning är att bidra till ökad kunskap i det fortsatta arbetet med att förenkla för företag och stärka det svenska entreprenörskapsklimatet.

Anna Bünger
Avdelningschef, avdelningen Näringsliv

Läs mer om
Tillväxtverkets
förenklaringsarbete på
www.enklareregler.se.

Här kan du som har
idéer om hur företagens
vardag kan förenklas
lämna förenklaringsförslag.
Du som arbetar med att
förenkla för företag kan
ta del av kunskap och
nätverk, utbildningar
och stöd samt verktyg
som kan underlätta
ditt arbete.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företagens villkor och verklighet.....	8
Näringslivet i Sverige	8
Om undersökningen.....	8
Företagens tillväxtvilja.....	10
Tillväxtvilja hänger ihop med företagets storlek	10
Företag inom Hotell och restaurang i topp	11
Varför vill företagen inte anställa?.....	11
Regler som tillväxthinder	13
Regler – tredje största tillväxthindret	13
Färre upplever regler som ett tillväxthinder	14
Regler kring sjuklöner och anställning stora hinder	14
Företag som vill växa upplever regler som ett större hinder	15
Tungt för transportbranschen	16
Tuffast för de större småföretagen.....	19
Företagare med utländsk bakgrund upplever lagar och regler som ett större hinder	20
Stora skillnader mellan länen.....	21
Företagens kontakt med offentliga aktörer	23
Företagen mest nöjda med kontakten med staten.....	23
Förbättrade kontakter med offentliga aktörer	24
Hotell och restaurang har bra myndighetskontakter	24
Solföretagen nöjdast med statliga myndigheter.....	26
I Blekinge och Värmland har företagen bäst kontakt med sin kommun.....	26
Företag som har haft kontakt med offentliga aktörer upplever i större utsträckning regler som ett tillväxthinder	28

Sammanfattning

I den här publikationen har vi undersökt lagar och myndighetsregler som tillväxthinder och hur företagen upplever kontakten med offentliga aktörer. Vi kan se några tydligare drag utifrån undersökningen, vilka sammanfattas här.

Företag som vill växa ser lagar och myndighetsregler som ett större tillväxthinder

Lagar och myndighetsregler är det tredje största hindret för företagens utveckling och tillväxt enligt undersökningen *Företagens villkor och verklighet 2014*. Samtidigt vill fyra av tio företag växa både till omsättning och till antal anställda. Bland de företag som vill växa är det klart fler som anser att regler är ett tillväxthinder, jämfört med de företag som inte vill växa.

Regler kring anställning hämmar tillväxt i de större småföretagen

Undersökningen visar att det är tyngst för de större småföretagen med 10–49 anställda. Här finns en stor potential för tillväxt eftersom tillväxtviljan är hög. Cirka 90 procent av dessa företag vill växa och 71 procent vill växa genom att också öka antalet anställda. Samtidigt upplever företagen lagar och regler som ett hinder för tillväxt, framförallt regler kopplat till att ha anställda. En orsak till att de större småföretagen sticker ut kan vara att de upplever både de hinder som småföretag möter och de som främst berör medelstora företag. De berörs av fler regler då de har fler anställda, men till skillnad mot de medelstora företagen har de inte lika stora resurser till administration och juridiska frågor kring att ha anställda.

Det finns alltså en stor potential för svenska företag att växa och anställa fler, men för att lätta på tillväxtbromsen vill företagen att det blir enklare att anställa och att ha anställda. Samtidigt visar resultaten från undersökningen att tillgång till lämplig arbetskraft är ett av de största hindren som företagen ser för deras utveckling och tillväxt. Dessa två faktorer gör det dubbelt problematiskt för företag att anställa.

Knappt hälften är nöjda med kontakten med offentliga aktörer

En annan viktig faktor för företagen är kontakten med offentliga aktörer. För samtliga dessa aktörer gäller att inte ens hälften av företagen upplever kontakten med dem som bra. Här finns mycket att arbeta med kring tillämpningen av regler, till exempel när det gäller bemötande, rådgivning och handläggningstider.

Undersökningen visar att de statliga myndigheterna får bäst betyg när det gäller kontakten med företagen. För samtliga aktörer, statliga myndigheter, länsstyrelser och kommuner, har det skett en förbättring sedan år 2011.

Det visar sig också att län där kommuner gått samman och jobbat intensivt med företagsklimatet får ett bättre resultat i undersökningen. Blekinge och Värmland är goda exempel på detta. Här upplever en betydligt större andel företag den senaste kontakten med kommunen som bra, jämfört med genomsnittet.

Stora skillnader mellan branscher

Resultaten av undersökningen visar också på skillnader mellan branscher. De mest utmärkande är följande:

- *Transport och magasinering* är den bransch där företagen upplever lagar och myndighetsregler som allra tyngst. Det handlar framför allt om regler kopplat till att ha anställda. Företagen inom transportbranschen lyfter

problem med bristande tillsyn, otillbörlig konkurrens och stelbenta regler. När företagen här anger att lagar och regler är ett stort hinder kan det därför också bero på att de ser brister i tillsyn och kontroll. *Transport och magasinering* är också en av de branscher där lägst andel företag upplever den senaste kontakten med statliga myndigheter som bra. Samtidigt har branschen en hög tillväxtvilja.

- Branschen *Energi, vatten och el* har många kontakter med offentliga aktörer. Samtidigt har denna bransch störst andel företag som upplever att den senaste kontakten med offentliga aktörer var dålig. Branschen är också en av de mest regeltunga enligt företagen. De tyngsta regelområdena är *plan och byggregler* samt *miljöregler*. Trots att branschen är regeltung har den haft den största minskningen av upplevd regelbörda sedan 2008. *Energi, vatten och el* har en tillväxtvilja över snittet.
- *Hotell och restaurang* har den största tillväxtviljan av alla branscher även när det gäller att växa genom att öka antalet anställda. Det är en av de branscher som upplever regler som störst tillväxthinder, och det är framförallt sjuklönerregler som upplevs som hindrande. Inom *Hotell och restaurang* har företagen många kontakter med offentliga aktörer, framförallt med kommuner och statliga myndigheter. Samtidigt är det den bransch där störst andel upplever kontakten med offentliga aktörer som bra.

Utifrån Tillväxtverkets studie Förenklingsjakten¹ vet vi att företagen inom *Hotell och restaurang* anser att regler behövs, men de vill att framför allt tillämpningen av dessa förbättras. De lyfter upp problem som bristen på dialog och förståelse för deras verklighet, stelbenta tolkningar och alltför långsamma processer. De upplever också att det är svårt att ha kunskap om alla regler de berörs av.

¹ www.enklareregler.se/forenklingsjakten

Företagens villkor och verklighet

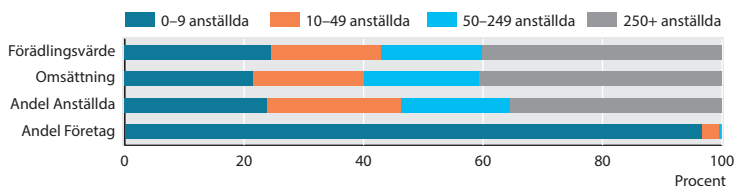
Näringslivet i Sverige

Det finns idag drygt 1 miljon företag i Sverige. Den absoluta merparten av dessa, närmare 97 procent, är företag med färre än 10 anställda. Små och medelstora företag utgör tillsammans 99,9 procent av det totala antalet företag i Sverige (Figur 1).

De små och medelstora företagen står även för en stor del av de värden som skapas i det svenska näringslivet. Tillsammans står de för närmare 65 procent av antalet anställda och närmare 60 procent av förädlingsvärdet och omsättningen.

SMÅFÖRETAG:
0–49 anställda
MEDELSTORA FÖRETAG:
50–249 anställda

FIGUR 1 Antal företag, antal anställda, omsättning och förädlingsvärde fördelat på företagsstorlek

Källa: SCB, Företagens ekonomi, 2012.

Om undersökningen

Undersökningen *Företagens villkor och verklighet* bidrar med kunskap om små och medelstora företag och deras villkor. Undersökningen består bland annat av frågor om företagens syn på om de vill växa och hur de ser på potentiella hinder för deras fortsatta utveckling och tillväxt.

NÅGRA FAKTA OM UNDERSÖKNINGEN

- 31 000 företag har tillfrågats att delta i enkätundersökningen.
- 16 000 företag har besvarat enkäten.
- Svarefrekvensen är 52 procent.
- Undersökningens resultat är representativa för cirka 350 000 företag.
- Urvalet är stratifierat på bland annat företagsstorlek, bransch och region.
- Undersökningen har tidigare genomförts 2002, 2005, 2008 och 2011.
- Läs mer om undersökningen på www.tillvaxtverket.se under Fakta och statistik.

Välj själv vilken statistik du vill titta på i våra interaktiva diagram över företagandet i Sverige på www.tillvaxtverket.se/faktaochstatistik.

Företagens tillväxtvilja

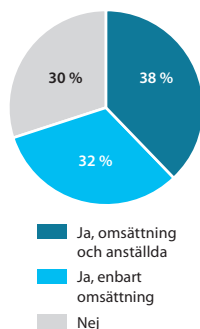
Svenska små och medelstora företag har en stark tillväxtvilja. 7 av 10 företag uppger att de vill växa. I det här avsnittet tittar vi närmare på de företag som vill växa och anställa, men också på varför vissa företag inte vill göra det.

Tillväxtvilja hänger ihop med företagets storlek

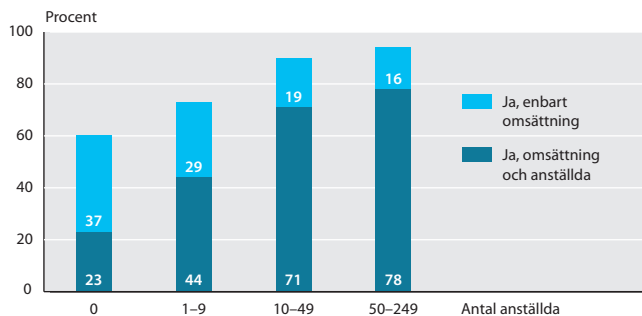
Hela 70 procent av de svenska små och medelstora företagen vill växa antingen genom att öka både omsättningen och antalet anställda, eller enbart genom att öka omsättningen (Figur 2). Mer än vart tredje företag vill växa genom att öka både omsättning och antalet anställda.

Ju större företagen är, desto större andel vill växa (Figur 3). Bland företag utan anställda uppger 60 procent att de vill växa, medan andelen som vill växa bland de medelstora företagen överstiger 90 procent. Det finns också skillnader mellan företag i olika storleksklasser vad gäller sättet de vill växa på. Ett av fyra företag utan anställda vill växa genom att öka både omsättning och antalet anställda. Det kan jämföras med tre av fyra bland de medelstora företagen.

FIGUR 2
Andel företag som vill växa

FIGUR 3
Andel företag som vill växa, storleksfördelat

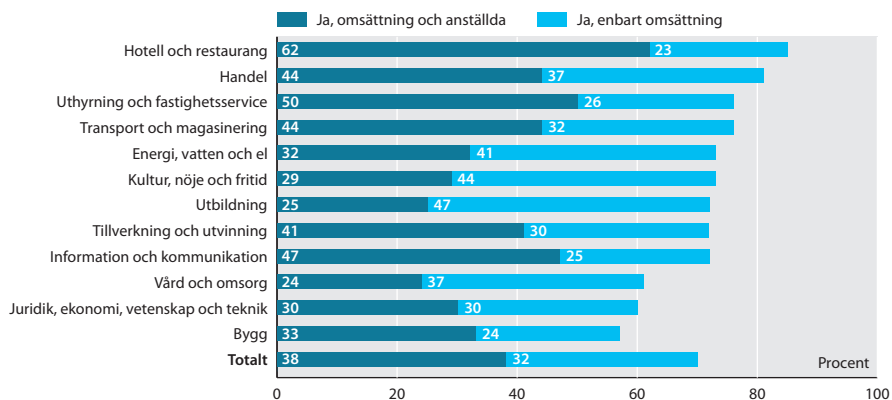

Företag inom Hotell och restaurang i topp

Tillväxtviljan varierar mellan olika branscher (Figur 4). Den största tillväxtviljan finns inom branscherna *Hotell och restaurang* samt *Handel*. Inom *Hotell och restaurang* vill 85 procent av företagen växa och över 60 procent vill växa både vad gäller omsättning och antalet anställda.

Skillnaderna mellan olika branscher kan bero på hur personalintensiva de är och hur företagsstrukturen i en viss bransch ser ut.

FIGUR 4 Andel företag som vill växa, branschfördelat

Varför vill företagen inte anställa?

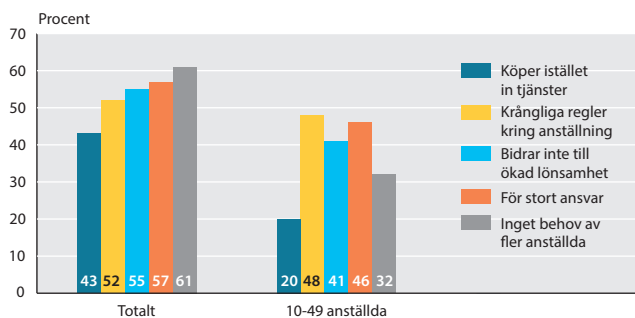
Cirka en tredjedel av företagen uppger att de vill växa enbart genom att öka sin omsättning. Hälften av dessa anger krångliga regler kring anställning som orsak till att de inte vill växa genom att anställa (Figur 5). De tre skäl som störst andel företag uppger som orsak till att de inte vill anställa är:

- att de inte har något behov av att anställa
- att ansvaret är för stort
- att det inte bidrar till ökad lönsamhet

Här skiljer sig resultaten sett till olika storleksgrupper. Bland de lite större småföretagen med 10–49 anställda är regler kopplat till anställning den största anledningen till att de inte vill växa.

Det här kan bero på att de större småföretagen berörs av fler regler än de allra minsta företagen då de har fler anställda, till exempel kravet på jämställdhetsplan. Men de har inte lika stora administrativa och juridiska resurser som de medelstora företagen.

FIGUR 5 Andel företag* som anger olika anledningar till att inte vilja växa genom att anställa, fördelat på samtliga företag respektive företag med 10–49 anställda

* Frågan ställs endast till de som svarat att de vill växa men inte genom att anställa fler.

Inom branscherna *Bygg* och *Utbildning* uppger störst andel företag regelkrångel som anledning till att de inte vill växa. *Hotell och restaurang* samt *Uthyrning och fastighetsservice* är de branscher där lägst andel företag ser krångliga regler som en orsak till att inte anställa.

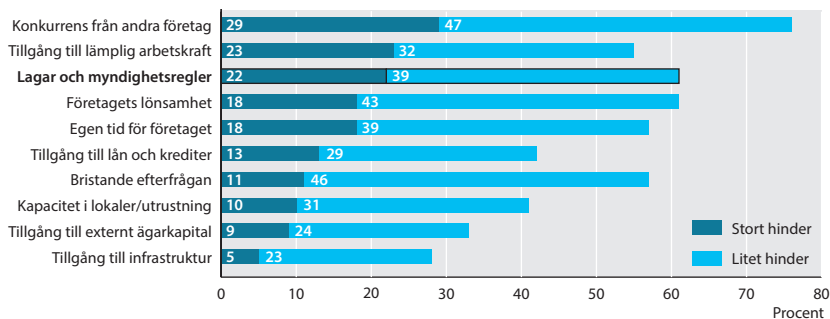
Regler som tillväxthinder

Tillväxthinder av olika slag, som till exempel krångliga regler, kan hämma företagsutveckling och därmed konkurrenskraft. Det kan påverka möjligheten att upprätthålla lönsamheten i företaget eller sätta stopp för en planerad expansion. I förra avsnittet tittade vi på tillväxtviljan och varför företagen inte vill anställa. I det här avsnittet fokuserar vi istället på i vilken mån företagen upplever lagar och myndighetsregler som hinder för tillväxt. Resultatet visar på skillnader mellan bland annat branscher, företagsstorlekar och län.

Regler – tredje största tillväxthindret

När företagen bedömer hur *stort* hinder olika faktorer utgör för företagets utveckling och tillväxt hamnar *konkurrens från andra företag, tillgång på lämplig arbetskraft* och *lagar och myndighetsregler* i topp. Totalt upplever 61 procent av företagen lagar och myndighetsregler som ett stort eller litet hinder för tillväxt, av dessa upplever ungefär en tredjedel det som ett stort hinder för tillväxt (Figur 6).

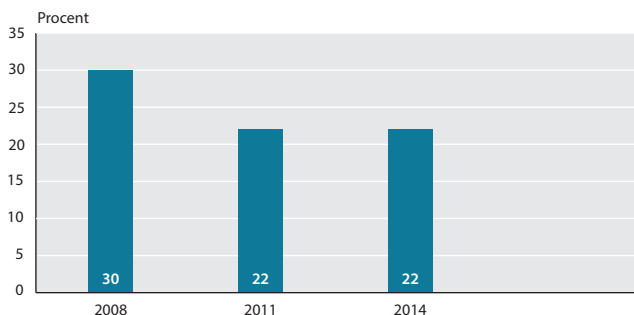
FIGUR 6 Andel företag som anser att olika faktorer är ett *stort* respektive *litet* hinder för företagets utveckling och tillväxt

Färre upplever regler som ett tillväxthinder

Andelen småföretag som upplever lagar och myndighetsregler som ett *stort* hinder för tillväxt har minskat under perioden 2008 till 2014 (Figur 7). Minskningen har dock avstannat sedan undersökningen 2011. Ser vi även till företag som anger lagar och myndighetsregler som ett *litet* hinder, har andelen minskat något mellan 2011 och 2014.

FIGUR 7 Andel småföretag som upplever lagar och myndighetsregler som ett *stort* hinder för tillväxt, 2008–2014

Regler kring sjuklöner och anställning stora tillväxthinder

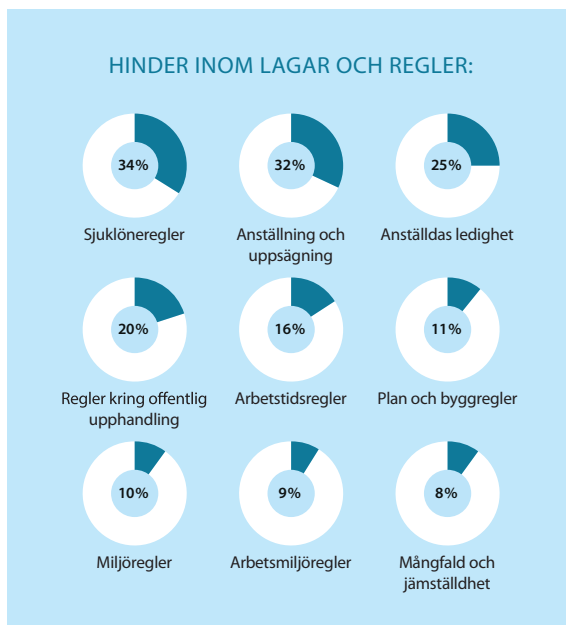
Olika regelområden påverkar företagens tillväxt i olika utsträckning. Vi har frågat företagen vilka regelområden som hämmar deras tillväxt.

Företagen anger *sjuklöner* och *regler kring anställning och uppsägning* som de största tillväxthindren (Figur 8). Dessa två regelområden låg även i topp i undersökningen från 2011.

Det är framförallt regler kopplat till att ha anställda som företagen upplever som betungande. Som vi tidigare redogjort för visar resultaten från undersökningen att tillgång till lämplig arbetskraft är ett av de största hindren företagen ser för deras utveckling och tillväxt. Dessa två faktorer gör det dubbelt problematiskt för företag att anställa.

När det gäller tolkningen av hur företagen upplever olika regelområden är det viktigt att ha med sig att undersökningen endast frågar om de nio områden som återges i Figur 8. Skatteområdet och flera branschspecifika regelområden finns inte med.

FIGUR 8 Andel företag som anger att olika regelområden utgör ett stort hinder för tillväxt

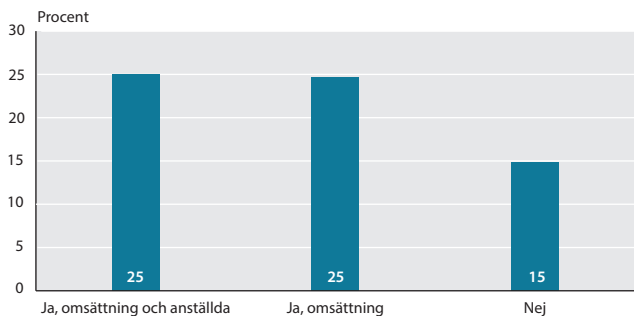

Företag som vill växa upplever regler som ett större hinder

De små och medelstora företag som vill växa upplever i betydligt högre utsträckning lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för tillväxt (Figur 9). Skillnaden är hela tio procentenheter. Vart fjärde företag som vill växa ser regler som ett stort tillväxthinder. Det kan jämföras med vart sjunde företag bland de som inte vill växa.

Oavsett om företagen vill växa eller inte upplever de samma tre regelområden som tyngst. Dessa är *sjuklönerregler, regler kring anställning och uppsägning samt anställdas ledigheter*.

FIGUR 9 Andel företag som upplever lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för tillväxt fördelat på om företaget vill växa genom ökad omsättning och antal anställda, enbart omsättning eller inte alls

LAGAR OCH MYNDIGHETSREGLER
Störst tillväxthinder inom branscherna:

- Transport och magasinering 42%
- Energi, vatten och el 41%
- Vård och omsorg 32%
- Hotell och restaurang 31%

Kommentarer:

Andel företag som svarat att lagar och myndighetsregler utgör ett stort hinder för företagets tillväxt fördelat på bransch.

Här tittar vi på små och medelstora företag. Ser vi enbart på småföretag hamnar hotell och restaurang på tredje plats.

Tungt för transportbranschen

Det är stor spridning mellan branscher vad gäller andelen företag som upplever att lagar och myndighetsregler utgör ett stort hinder för företagets tillväxt (Tabell 1). Inom *Transport och magasinering* och *Energi, vatten och el* svarade nära fyra av tio företag år 2014 att de upplever regler som ett stort hinder. Inom *Information och kommunikation* är det däremot bara drygt vart tionde företag som upplever motsvarande.

Störst minskning mellan 2008 och 2014 upplever branscherna *Energi, vatten och el* samt *Bygg*. Inom *Utbildning* kan vi istället se att det under samma period inte var någon förändring alls, eftersom hela minskningen mellan 2008 och 2011 gick förlorad 2014.

TABELL 1 Andel småföretag som anger att lagar och myndighetsregler utgör ett stort hinder för företagets utveckling och tillväxt, fördelat på bransch, 2008–2014*

	2008	2011	2014	Förändring mellan 2008 och 2014 (procentenheter)
Energi, vatten och el (DE)	58 %	34 %	39 %	-19
Bygg (F)	34 %	23 %	21 %	-13
Tillverkning och utvinning (BC)	33 %	22 %	23 %	-10
Transport och magasinering (H)	50 %	42 %	41 %	-9
Handel (G)	29 %	21 %	21 %	-8
Hotell och restaurang (I)	40 %	37 %	32 %	-8
Information och kommunikation (J)	21 %	15 %	13 %	-8
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (M)	22 %	14 %	15 %	-7
Uthyrning och fastighetservice (N)	25 %	22 %	21 %	-4
Vård och omsorg (Q)	35 %	26 %	31 %	-4
Kultur, nöje och fritid (RS)	20 %	18 %	19 %	-1
Utbildning (P)	26 %	21 %	26 %	0
Totalt	30 %	22 %	22 %	-8

* Tidsserien är anpassad för jämförbarhet över tid.

När företagen anger vilka regelområden som utgör störst hinder toppar *sjuklöner*, *regler kring anställning och uppsägning* samt *regler kring anställdas ledighet* (Figur 10). I stort gäller detta för samtliga branscher med vissa undantag. Branschen *Energi, vatten och el* upplever *plan och byggregler* samt *miljöregler* som de tyngsta regelområdena. Företag inom *Vård och omsorg* anger att *regler kring offentlig upphandling* är det största regelhindret.

Vartannat företag inom *Transport och magasinering* anger att *sjuklöner* är ett stort hinder för tillväxt. Branschen ligger långt över de andra i att anse att *sjuklöner* är ett stort hinder. Samma sak gäller för *arbetstidsregler* där fyra av tio transportföretag ser det som ett stort hinder. Inte i någon annan bransch hamnar *arbetstidsregler* på listan över de tre tyngsta regelområdena.

Tillväxtverket har även genomfört intervjuundersökningen Förenklingsjakten. Där har företagare inom bland annat transportbranschen fått berätta hur de upplever regler och kontakten med offentliga aktörer. I undersökningen lyfts

exempelvis problem med bristande tillsyn, bland annat kopplat till cabotage², vilket ger en snedvriden konkurrens. Företagen anger också stelbenta regler kring förarnas arbetstider. Branschen vill att myndigheterna ska hjälpa till att undanröja den otillåtna konkurrensen. När företagen här anger att lagar och regler är ett stort hinder kan det också bero på att de ser brister i tillsyn och kontroll.

FIGUR 10 De tre tyngsta regelområdena inom varje bransch

	Bygg	Sjuklönerregler, 35 % Anställning och uppsägning, 34 % Regler kring offentlig upphandling, 25 %
	Energi, vatten och el	Plan- och byggregler, 31 % Miljöregler, 29 % Anställning och uppsägning, 28 %
	Handel och reparation av motorfordon	Sjuklönerregler, 37 % Anställning och uppsägning, 36 % Anställdas ledigheter, 26 %
	Hotell och restaurang	Sjuklönerregler, 35 % Anställning och uppsägning, 30 % Anställdas ledigheter, 28 %
	Information och kommunikation	Regler kring offentlig upphandling, 28 % Anställning och uppsägning, 27 % Sjuklönerregler, 24 %
	Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	Sjuklönerregler, 27 % Anställning och uppsägning, 26 % Anställdas ledigheter, 22 %
	Kultur, nöje och fritid	Sjuklönerregler, 31 % Anställning och uppsägning, 27 % Anställdas ledigheter, 23 %
	Tillverkning och utvinning	Sjuklönerregler, 39 % Anställning och uppsägning, 36 % Anställdas ledigheter, 26 %
	Transport och magasinering	Sjuklönerregler, 51 % Arbetsstidsregler, 43 % Anställning och uppsägning, 38 %
	Utbildning	Anställning och uppsägning, 31 % Sjuklönerregler, 31 % Regler kring offentlig upphandling, 27 %
	Uthyrning och fastighetsservice	Anställning och uppsägning, 44 % Sjuklönerregler, 38 % Anställdas ledigheter, 30 %
	Vård och omsorg	Regler kring offentlig upphandling, 28 % Sjuklönerregler, 24 % Anställning och uppsägning, 23 %

Andel företag som svarat att olika regelområden utgör ett stort hinder för företagets tillväxt fördelat på bransch.

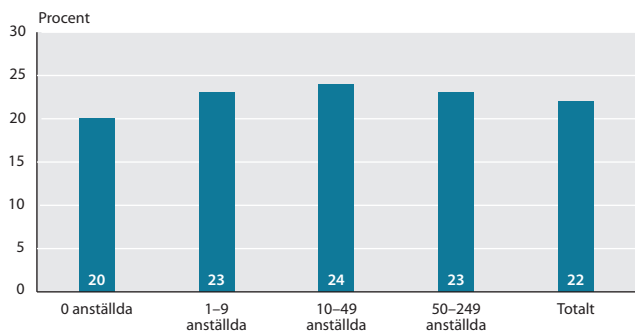
² Transport inom landet, utfört av ett företag som är registrerat utomlands.

Tuffast för de större småföretagen

Det finns vissa skillnader mellan olika storleksgrupper i hur företagen upplever lagar och myndighetsregler som ett hinder för tillväxt. Det är framförallt de större småföretagen, med 10–49 anställda, som upplever att lagar och myndighetsregler är ett stort hinder för deras tillväxt (Figur 11). Vi har tidigare sett att bland de större småföretagen vill över 90 procent att företaget ska växa och det är därför intressant att titta närmare på vilka specifika behov just den här gruppen har.

Inom de regelområden som företagen upplever som störst hinder för tillväxt, *sjuklönerregler* och *regler kring anställning och uppsägning*, finns det också skillnader mellan företag i olika storleksklasser. Det är återigen de större småföretagen som sticker ut. Nästan vartannat av företagen med 10–49 anställda upplever *regler kring anställning och uppsägning* som ett stort hinder för tillväxt (Tabell 2). Det här kan bero på att de större småföretagen i princip berörs av lika många regler som de medelstora företagen, men de har inte samma möjligheter att anställa personal som är specialiserad på att hantera lagar och regelverk.

FIGUR 11 Andel företag i olika storleksklasser som anser att lagar och myndighetsregler är ett *stort* hinder för företagets utveckling och tillväxt

TABELL 2 Andel företag i olika storleksklasser som anger att *sjuklöner*regler samt *regler kring anställning och uppsägning* är ett stort hinder för utveckling och tillväxt

	Sjuklönerregler	Regler kring anställning och uppsägning
0 anställda	30 %	29 %
1–9 anställda	36 %	32 %
10–49 anställda	36 %	46 %
50–249 anställda	25 %	41 %

Företagare med utländsk bakgrund upplever lagar och regler som ett större hinder

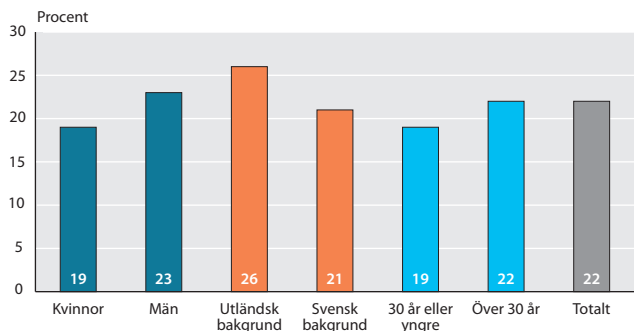
Företagsledare med utländsk bakgrund³ upplever generellt sett större tillväxthinder, det gäller även lagar och myndighetsregler (Figur 12). Vi ser också att det finns skillnader mellan kvinnor och män. Män upplever i högre utsträckning än kvinnor att lagar och myndighetsregler är ett hinder för tillväxt. På samma sätt kan man se att äldre upplever lagar och regler som ett större tillväxthinder än vad unga gör.

De här skillnaderna kan delvis förklaras av vilken bransch företagen tillhör. Exempelvis vet vi att det är fler män än kvinnor inom branschen *Transport och magasinering*, som upplevs som regel tung. Vi vet också att det finns många företagare med utländsk bakgrund inom *Hotell och restaurang*, som också är en regel tung bransch.

Undersökningen visar också att andelen företagare som upplever lagar och regler som tillväxthinder minskar ju högre utbildningsnivå företagsledaren har. Däremot går det inte att urskilja några direkta skillnader beroende på hur gammalt företaget är. Oavsett om företaget har funnits en längre eller kortare tid, upplevs lagar och regler som ett lika stort hinder för tillväxt.

³ Personer som är födda utomlands eller som är födda i Sverige med båda föräldrar födda utomlands räknas till gruppen personer med utländsk bakgrund.

FIGUR 12 Andel företag som upplever lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för företagets tillväxt, uppdelat på företagsledarens kön, bakgrund och ålder

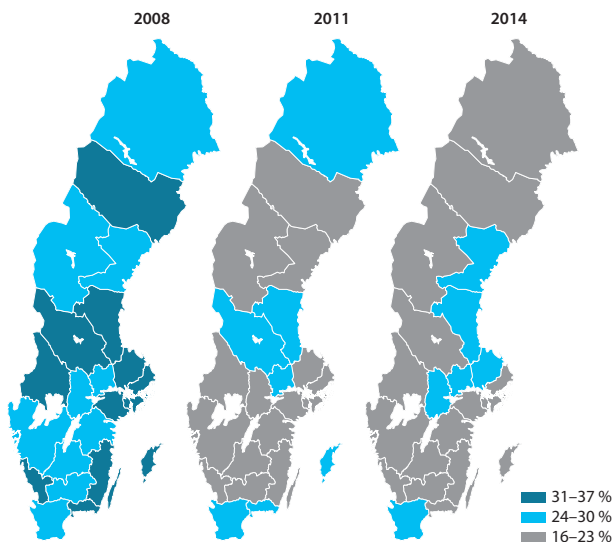

Stora skillnader mellan länen

Det finns stora skillnader mellan länen i vilken utsträckning småföretagen upplever lagar och myndighetsregler som ett tillväxthinder. I Jönköpings län upplever minst andel att lagar och myndighetsregler är ett stort hinder för tillväxt, 16 procent, och denna andel har minskat stadigt sedan 2008 (Figur 13). I Västernorrlands län däremot upplever hela 30 procent av småföretagen att lagar och myndighetsregler är ett stort hinder. Här har också den andelen ökat hela 8 procentenheter sedan undersökningen 2011.

Branschstrukturerna i länen är i stora drag liknande, men kan till viss del försvåra jämförelsen dem emellan. Däremot förändras inte branschstrukturen inom länen i en sådan utsträckning att det förklarar förändringar inom län över tid.

FIGUR 13 Andel småföretag som upplever myndighetsregler som ett stort hinder för tillväxt fördelat på län, 2008–2014

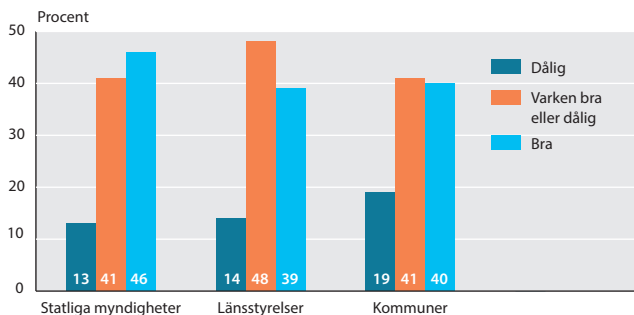
Företagens kontakt med offentliga aktörer

Lika viktigt som att regler ska vara enkla och ändamålsenliga, är att företagen får en bra kontakt med offentliga aktörer. Förenkling handlar inte bara om reglernas utformning, utan också om hur reglerna tillämpas. För företagen är bra bemötande, god service och tillgänglighet viktiga faktorer för företagsklimatet. I det här avsnittet tittar vi närmare på hur företagen upplever kontakten med statliga myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

Företagen mest nöjda med kontakten med staten

Resultaten från undersökningen visar att småföretagen totalt sett är mer nöjda med den senaste kontakten med statliga myndigheter, än med den senaste kontakten med länsstyrelser eller kommuner. Figur 14 visar också att en större andel företag hade en dålig upplevelse av den senaste kontakten med kommunen, 19 procent, jämfört med kontakten med statliga myndigheter eller länsstyrelser, 13 och 14 procent.

FIGUR 14 Andel småföretag (som har haft kontakt) som bedömer den senaste kontakten med olika offentliga aktörer som dålig, varken bra eller dålig respektive bra

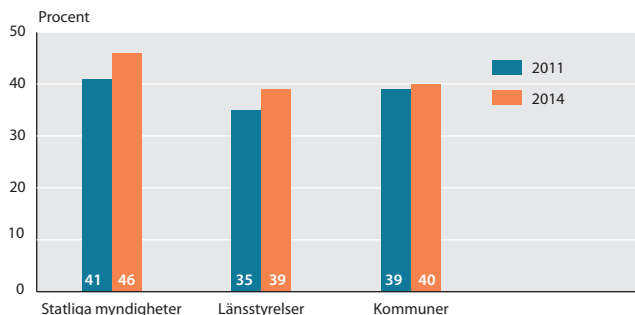

Förbättrade kontakter med offentliga aktörer

Statliga myndigheter, länsstyrelser och kommuner får alla ett bättre betyg i den här undersökningen jämfört med den som genomfördes 2011 (Figur 15).

När det kommer till kontakten med offentliga aktörer vill företagen generellt sett få bättre bemötande och mer rådgivning i hur de kan uppfylla lagstiftningens krav.

FIGUR 15 Andel småföretag (som har haft kontakt) som anger att den senaste kontakten med olika offentliga aktörer var bra 2011 och 2014

Hotell och restaurang har bra myndighetskontakter

Det finns stora skillnader mellan branscher när det gäller hur småföretagen upplever den senaste kontakten med offentliga aktörer. Till exempel upplevde drygt hälften av företagen inom *Information och kommunikation* att den senaste kontakten med statliga myndigheter var bra, jämfört med företagare inom *Energi, vatten och el* där endast en tredjedel upplevde en bra kontakt (Tabell 3). *Energi, vatten och el* är också en bransch där en stor andel av företagen har kontakt med statliga myndigheter.

Hotell och restaurang är den bransch där störst andel av företagen anger att de har haft en bra kontakt med kommunerna, samtidigt är det en bransch där företagen har mycket kontakt med sin kommun. Det är även en regelgång

DE BRANSCHER DÄR STÖRST ANDEL FÖRETAG HAR KONTAKT MED OFFENTLIGA AKTÖRER
Statliga myndigheter:

- Hotell och restaurang
- Energi, vatten och el
- Utbildning

Länsstyrelser:

- Energi, vatten och el
- Transport och magasinering
- Hotell och restaurang

Kommuner:

- Hotell och restaurang
- Energi, vatten och el
- Tillverkning och utvinning

bransch med hög tillväxtvilja. Inom *Hotell och restaurang* är störst andel företag också nöjda med kontakten med länsstyrelserna. Hit överklagas kommunens beslut, bland annat kopplat till livsmedelskontroll.

Transport och magasinering är en av de branscher där lägst andel företag anger att den senaste kontakten med statliga myndigheter var bra. Samtidigt är branschen den mest regelbunden och har en hög tillväxtvilja.

Om vi istället tittar på vilka branscher där störst andel företag anger att den senaste kontakten var dålig, hamnar *Vård och omsorg*, *Energi, vatten och el* samt *Bygg* i toppen (Tabell 4). I det tidigare avsnittet om regler som tillväxthinder såg vi att både *Vård och omsorg* samt *Energi, vatten och el* ligger över genomsnittet vad gäller lagar och regler som tillväxthinder. Framförallt är det regler om offentlig upphandling som *Vård och omsorg* finner betungande, vilket kan påverka hur de upplever kontakten med kommunen.

TABELL 3 Andel småföretag (som har haft kontakt), uppdelat på bransch, som anger att den senaste kontakten med offentliga aktörer var bra

Bransch	Bra kontakt med statliga myndigheter	Bra kontakt med länsstyrelser	Bra kontakt med kommuner
Bygg	50 %	32 %	39 %
Energi, vatten och el	35 %	36 %	48 %
Handel och reparation av motorfordon	44 %	36 %	41 %
Hotell och restaurang	50 %	58 %	51 %
Information och kommunikation	51 %	41 %	36 %
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	48 %	36 %	39 %
Kultur, nöje och fritid	47 %	33 %	38 %
Transport och magasinering	38 %	50 %	41 %
Utbildning	50 %	24 %	34 %
Uthyrning och fastighetsservice	46 %	42 %	35 %
Tillverkning och utvinning	38 %	38 %	42 %
Vård och omsorg	40 %	32 %	35 %
Totalt	46 %	39 %	40 %

TABELL 4

De två branscherna med störst andel småföretag som angav att senaste kontakten med olika offentliga aktörer var *dålig*

Statliga myndigheter	
Energi, vatten och el	27 %
Vård och omsorg	20 %
Länsstyrelser	
Vård och omsorg	22 %
Energi, vatten och el	20 %
Kommuner	
Vård och omsorg	30%
Bygg	23 %

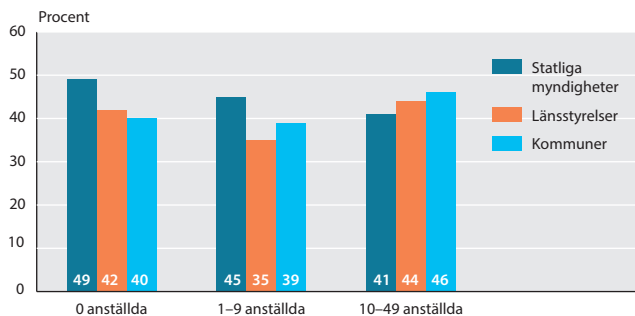
Soloföretagen nöjdast med statliga myndigheter

Soloföretagen är den grupp som i störst utsträckning uppger att den senaste kontakten med statliga myndigheter var bra (Figur 16). Det kan bero på att det är enkelt att starta företag och kontakten med och rådgivningen från Skatteverket uppskattas mycket av företag utan anställda som ofta själva hanterar bokföring och redovisning.

Bland företag med 1–9 anställda är man också nöjdast med den senaste kontakten med statliga myndigheter. Däremot uppgav lägst andel att kontakten med länsstyrelser var bra.

Företag med 10–49 anställda har högst andel företag som tyckte att senaste kontakten med kommunen var bra. Det kan bero på att det eventuellt finns en tendens inom kommunen att värdera större arbetsgivare högre.

FIGUR 16 Andel småföretag, fördelat på företagsstorlek, som angav att senaste kontakten med offentliga aktörer var bra

I Blekinge och Värmland har företagen bäst kontakt med sin kommun

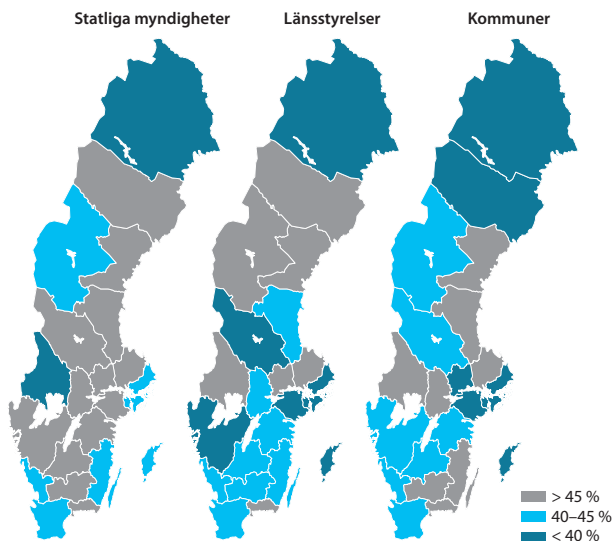
Det finns skillnader mellan de olika länen när det gäller hur företagen upplever den senaste kontakten med offentliga aktörer. Jämtland och Blekinge är de län där störst andel företag upplever den senaste kontakten med länsstyrelser

som bra (Figur 17). Vad gäller den senaste kontakten med kommuner hamnar Blekinge och Värmland i topp. I båda dessa län har kommunerna gått samman och jobbat intensivt med företagsklimatet. Blekinge har dessutom förbättrat resultatet avsevärt sedan undersökningen 2011.

Gävleborg och Uppsala är de län där störst andel företag upplever den senaste kontakten med statliga myndigheter som bra. Det kan delvis bero på företagsstrukturen i länen, men givetvis också på kontakten med myndigheternas lokala och regionala kontor.

Generellt upplever lägre andel företag i storstadsregioner kontakten med offentliga aktörer som bra.

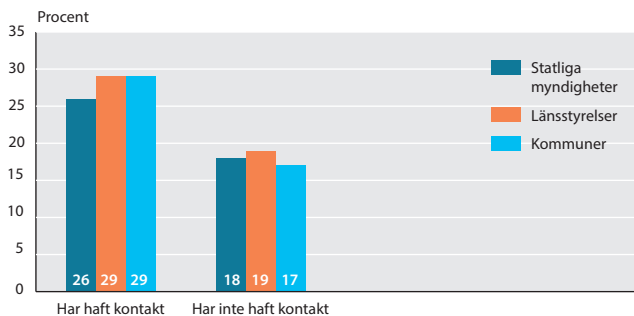
FIGUR 17 Andel småföretag (som har haft kontakt) som upplever den senaste kontakten med offentliga aktörer som bra, fördelat på län

Företag som har haft kontakt med offentliga aktörer upplever i större utsträckning regler som ett tillväxthinder

Det finns skillnader mellan de företag som har haft kontakt och de som uppger att de inte har haft någon kontakt med offentliga aktörer. De som har haft kontakt upplever i högre grad regler som ett tillväxthinder (Figur 18). Vi kan se att regelutgåva branscher, som *Energi, vatten och el* samt *Hotell och restaurang*, också har en högre grad av kontakt med offentliga aktörer.

FIGUR 18 Andel företag som upplever regler som ett tillväxthinder, fördelat på de som har respektive inte har haft kontakt med offentliga aktörer

**Tillväxtverket arbetar för att
stärka företagens konkurrenskraft.**

Regler som tillväxthinder och företagens kontakter med offentliga aktörer

Lagar och myndighetsregler är ett av de största hindren för tillväxten i de små och medelstora företagen. Bland de företag som vill växa är det ännu fler som anser att regler är ett stort tillväxthinder. Vi ser också att bara knappt hälften av företagen är nöjda med kontakten med offentliga aktörer.

Det visar resultaten från Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2014*.

Undersökningen *Företagens villkor och verklighet* har genomförts fem gånger sedan 2002. I 2014 års undersökning svarar 16 000 svenska små och medelstora företag på frågor om hur de ser på sina tillväxtmöjligheter och hur de upplever olika tillväxthinder.